

ПРЕВЕНТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ: ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ

PREVENTIVE ACTIVITIES OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE IN THE SPHERE OF ENSURING THE PERMISSION SYSTEM: TODAY'S ISSUES

Іщенко І.В., к. ю. н.,
начальник

Головне управління Національної поліції у Вінницькій області

В науковій статті здійснено науковий аналіз позицій вчених та нормативно-правових актів щодо розуміння терміну «дозвільна система» з подальшим визначенням основних напрямів превентивної діяльності органів Національної поліції у досліджуємі сфері, а також запропоновано дієві заходи спрямовані на вдосконалення норм діючого законодавства щодо обігу та використання об'єктів дозвільної системи.

Доведено, що превентивна діяльність Національної поліції України у сфері забезпечення дозвільної системи – це врегульована нормами адміністративного права, виконавчо-розпорядча діяльність чітко визначених підрозділів поліції щодо здійснення заходів превентивного характеру у сфері обігу об'єктів дозвільної системи з метою недопущення порушень основних прав і свобод громадян під час використання, застосування та зберігання об'єктів дозвільної системи, здійснення виховного впливу на свідомість фізичних осіб щодо не порушення законодавчо встановленого порядку обігу зазначених об'єктів, а також застосування заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення у випадку порушення законодавства у досліджуємі сфері.

Виокремлено основні ознаки превентивної діяльності Національної поліції України у сфері забезпечення дозвільної системи: 1) законодавчо визначений порядок обігу об'єктів дозвільної системи, які несуть в собі потенційну загрозу та небезпеку для життя, здоров'я людей тощо; 2) межі, підстави та способом реалізації повноважень щодо здійснення превентивної діяльності органів поліції врегульовано законами України та відомчими нормативними актами МВС України та Національної поліції; 3) має безпосередній профілактичний вплив на свідомість фізичних осіб, які мають у володінні об'єкти дозвільної системи, щодо недопущення правил обігу об'єктів дозвільної системи; 4) настання юридичної відповідальності у випадку порушення законодавства фізичними та юридичними особами у сфері обігу об'єктів дозвільної системи.

Ключові слова: дозвільна система, об'єкти дозвільної системи, превентивна діяльність, превентивні заходи, контроль, юридична відповідальність, органи Національної поліції.

In the scientific articles, a scientific analysis of the positions of scientists and legal acts regarding the understanding of the term «permit system» was carried out, followed by the determination of the main areas of preventive activity of the National Police bodies in the researched area, and effective measures aimed at improving the norms of the current legislation regarding the circulation and use of entities of the permit system. It has been proven that the preventive activity of the National Police of Ukraine in the field of ensuring the permit system is regulated by the norms of administrative law, the executive-administrative activity of clearly defined police units regarding the implementation of preventive measures in the field of circulation of objects of the permit system in order to prevent violations of the basic rights and freedoms of citizens during the use, application and storage of objects of the permit system, the implementation of an educational influence on the consciousness of individuals regarding non-violation of the legally established order of circulation of the specified objects, as well as the application of measures to ensure proceedings in cases of administrative offenses in the event of a violation of legislation in the investigated area. The main features of the preventive activity of the National Police of Ukraine in the field of ensuring the permit system are highlighted: 1) the legally defined order of circulation of objects of the permit system, which carry a potential threat and danger to life, health of people, etc.; 2) the limits, grounds and method of exercising the powers to carry out preventive activities of police bodies are regulated by the laws of Ukraine and departmental regulations of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and the National Police; 3) has a direct preventive effect on the consciousness of natural persons who own objects of the permit system, regarding the prevention of the rules of circulation of objects of the permit system; 4) the onset of legal liability in case of violation of legislation by individuals and legal entities in the sphere of circulation of objects of the permit system.

Key words: permit system, objects of the permit system, preventive activities, preventive measures, control, legal responsibility, National Police bodies.

Постановка проблеми. В умовах сьогодення перед нашим суспільством гостро стоїть питання щодо обігу та використання цивільної вогнепальної зброї. В нормативних документах проголошується, що право людини на життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і особисто безпеку належать до природних прав людини і повинні захищатись у демократичній, правовій крайній усім масивом нормативно-правових актів. Конституція України (ст.ст. 3, 27, 29, 30 Конституції України) та норми інших галузей права (ст. 36 Кримінального кодексу України) відповідним чином забезпечують охорону цих природних прав [1]. В той же час, зазначені правові норми в дійсності не врегульовують питання забезпечення громадянами нашої держави захисту свого життя та здоров'я, а також життя та здоров'я навколишніх від злочинних посягань за допомогою вогнепальної зброї, а також приведення існуючого нормативного регулювання в питанні зброї у відповідність до норм чинного законодавства [2]. Крім зазначеного аспекту, органи Національної поліції здійснюють всі нормативно-правові заходи щодо недопущення вчинення порушень публічного порядку та без-

пеки із використанням вогнепальної зброї. Відповідно до бази даних органів Національної поліції, станом на 1 жовтня 2021 року на території нашої держави зареєстровано 707 117 власників вогнепальної зброї, які мають в особистому користуванні 790 055 одиниць мисливської гладкоствольної та 170 195 одиниць мисливської нарізної і комбінованої зброї. У власності громадян також перебувають майже 220 000 одиниць травматичних пістолетів і револьверів. Загальна кількість зброї, пристроїв, газових пістолетів і револьверів становить 1 225 353 одиниці [2]. Враховуючи вказане, перед органами Національної поліції постає найактуальніше питання щодо здійснення превентивної діяльності у сфері забезпечення дозвільної системи із врахуванням не врегульованості на законодавчому рівні обігу цивільно-вогнепальної зброї та боєприпасів до неї.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичною основою проведення наукового дослідження щодо превентивної діяльності органів Національної поліції у сфері забезпечення дозвільної системи є наукові доробки вчених-адміністративістів та інших наукових галузей права, а саме: В. Б. Авер'янова, О. М. Бандурки, Д. М. Бах-

раха, Ю. П. Битяка, Ю. Є. Белінського, П. Д. Біленчука, І. А. Галагана, В. А. Гуменюка, О. В. Джафарової, С. В. Діденка, В. О. Заросила, С. В. Ківалова, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, С. О. Кузніченка, С. В. Лихачова, О. В. Негодченка, В. П. Петкова, А. М. Подоляки, С. О. Шатрави, Ю. С. Шемшученка, О. Н. Ярмиша тощо.

Мета статті полягає в необхідності здійснити науковий аналіз позицій вчених та нормативно-правових актів щодо розуміння терміну «дозвільна система» з подальшим визначенням основних напрямів превентивної діяльності органів Національної поліції у досліджуємі сфері, а також запропонувати дієві заходи спрямовані на вдосконалення норм діючого законодавства з досліджуваних питань.

Виклад основного матеріалу дослідження. На початку наукової праці доцільно з'ясувати розуміння дозвільної системи в працях вчених-адміністративістів, а також безпосередньо в нормативно-правових актах з подальшою метою вироблення відповідних напрямів превентивної діяльності органів Національної поліції у сфері забезпечення дозвільної системи.

Так, Ю. Р. Лозинський на основі теоретичного аналізу наукових праць зробив висновок, що дозвільна система – це сфера правових відносин, в якій компетентні органи публічної влади здійснюють діяльність за ініціативою фізичної або юридичної особи, предметом якої є суворо визначене чинним законодавством коло об'єктів, що потребують особливого нагляду та контролю з боку держави, та результатом якої є видача індивідуального акта дозвільного характеру [3, с. 242]. Головною особливістю адміністративно-правового регулювання дозвільної системи в Україні, на думку Ю. Р. Лозинського є наявність управлінських інститутів публічної влади, завдяки діяльності яких створюються умови для реалізації і захисту прав і свобод громадян у цій сфері. Також вчений звертає увагу, що віднесення певних предметів, речовин, робіт або діяльності до сфери дозвільної системи має відбуватися на підставі чітко встановлених принципів і критеріїв, які визначають порядок їх віднесення до даної сфери [3, с. 242]. Основний акцент робиться на відповідний об'єкт дозвільної системи, за яким встановлюються відповідні правила обігу з боку держави, використання яких може вплинути на забезпечення реалізації основних прав та свобод людини та громадянина, а також можуть вплинути на життя та здоров'я людей.

В той же час, варто вести мову про те, що держава створює відповідні зобов'язання, які постають перед громадянами та юридичними особами щодо реалізації їх прав на певні об'єкти дозвільної системи, і яких останні повинні дотримуватися. Тобто зобов'язання є так би мовити певним правовим засобом, яким забезпечується з боку держави дотримання та не порушення відповідних прав та свобод у дозвільній системі.

З цього приводу Д. М. Бахрах називав певні ступені свободи реалізації громадянами своїх прав: 1) повна свобода; 2) свобода, пов'язана з обов'язком повідомлення суб'єкта влади про намір реалізації своїх прав; 3) свобода пов'язана з обов'язком реєструвати свої дії; 4) свобода, яка обмежена обов'язком отримання дозволу; 5) свобода, обмежена дискреційними повноваженнями влади при видачі дозволу на реалізацію певного права; 6) повна несвобода [5, с. 32–33].

Також доречно вказати позицію О. В. Джафарової, яка зазначає, що зобов'язання є основним правовим засобом, за допомогою якого реалізуються права, свободи та законні інтереси фізичних і юридичних осіб, що закріплені в Конституції України, з одного боку, з іншого – не порушуються і перебувають під захистом держави права, свободи та законні інтереси іншої групи фізичних і юридичних осіб, а також національні інтереси [5, с. 25]. В той же час, О. В. Джафарової в продовження наукової

позиції Д. М. Бахрах вказує: такі ступені свободи реалізації права людини як повна свобода та повна несвобода не є абсолютними. Це стосується реалізації всіх поколінь прав людини; всі з вищенаведених ступенів свободи реалізації громадянами своїх прав одночасно застосовуються для регулювання суспільних відносин залежно від волі законодавця. Тобто, всі вищенаведені є правовими засобами, за допомогою яких шляхом закріплення в правовій нормі регулюються відповідні відносини; той чи інший ступінь свободи реалізації громадянами своїх прав не є «статичним» і змінюється залежно від зміни соціально-економічного та політичного розвитку держави, а також потреб соціуму; урахувуючи, що людина є суб'єктом певного соціуму, громадянином певної держави, постає питання меж свобод людини в останній. Тобто, свобода реалізації права кожної людини простягається до тієї межі, від якої починається свобода інших людей. Так, право на заняття господарською діяльністю щодо видобутку корисних копалин не повинно обмежувати права інших громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля тощо; ступінь свободи реалізації громадянами своїх прав повинен встановлюватися від рівня загроз життю, здоров'ю інших суб'єктів права, навколишньому природному середовищу та національним інтересам тощо; визначення ступеня свободи реалізації людиною своїх прав можливо шляхом встановлення певних обмежень відповідними державними інституціями, які є легітимними представниками всього суспільства; встановлення ступенів свободи (правових обмежень) передбачає одночасне встановлення цілісної системи гарантій законного та обґрунтованого їх запровадження [5, с. 24–25].

В той же час Т. М. Пахомова дозвільну систему визначає як складний комплекс суспільних відносин, які складаються у підприємницькій, непідприємницькій, зовнішньоекономічній, митній, природоохоронній та інших видах діяльності, що є ключовою частиною предмета регулювання адміністративного права, зокрема, складовою частиною правозабезпечувальних відносин. Як слушно вказує Т. М. Пахомова особливістю відносин, які складаються у сфері дозвільної системи, є їх попереджувальний характер, специфічний суб'єктно-об'єктний склад, необхідність оформлення в даних відносинах спеціальних документів дозвільного характеру та комплексний характер регулювання як на рівні законів, так і, здебільшого, на рівні підзаконних нормативно-правових актів [6]. Попереджувальний характер діяльності органів публічної влади має важливе значення, оскільки не додержання відповідних правил поведіння з об'єктами дозвільної системи має певні негативні наслідки, як майнового, та й особистісного характеру.

В. В. Мартиновський дозвільну систему визначає як комплексний адміністративно-правовий режим опосередкований в якості загальної функції здійснення контролю та нагляду, який отримує свою цільову конкретизацію залежно від виду публічного інтересу, реалізованого шляхом винесення уповноваженим державним органом адміністративно-правових актів у рамках нормативно-врегульованої процедури [7]. В даному визначенні можна спостерігати звернення до превентивної діяльності органу публічної адміністрації щодо недопущення певних порушень з об'єктами дозвільної системи.

На сьогоднішній день слушною з наукової позиції є монографічне дослідження О. В. Джафарової, яка дозвільну діяльність визначає як один з основних правових інструментаріїв держави, який застосовується для забезпечення балансу (погодження) індивідуальних, групових та національних інтересів за умови суворого дотримання пріоритету прав і свобод людини і громадянина. Крім того вчена вкотре три підходи до її розуміння: 1) широке розуміння дозвільної діяльності як основної діяльності держави, що реалізується уповноваженими

органами шляхом закріплення в нормативно-правових актах певних правил поведінки; 2) з позицій системи правовідносин превентивного та охоронного змісту, що виникають з приводу здійснення державними органами, фізичними та юридичними особами діяльності, яка несе в собі потенційну небезпеку для життя, здоров'я людей, а також для навколишнього природного середовища, національних інтересів держави; 3) як сукупності законодавчо закріплених дозвільних процедур, пов'язаних з погодженням або наданням дозвільних документів на конкретний вид діяльності (або об'єкт), що може бути потенційно небезпечним для життя, здоров'я людей, а також для навколишнього природного середовища та національних інтересів, порядок здійснення яких визначається адміністративно-процесуальними нормами [5, с. 10]. Беззаперечно вчена звертає увагу на превентивний та охоронний зміст здійснення дозвільної діяльності, що становить діяльності органів публічної адміністрації на відвернення настання негативних факторів, що можуть завдати шкоди життю та здоров'ю людини і громадянина, та інтересам суспільства та держави [5, с. 381].

А. С. Фоменко узагальнюючи підходи щодо поняття та правової природи дозвільної системи дійшов висновку: по-перше, дозвільна система представляє собою систему відносин щодо видачі органами державної влади дозвільних документів різного характеру; по-друге, дозвільна система розглядається виключно як діяльність правоохоронних органів у сфері поводження зі зброєю, вибуховими речовинами та іншими об'єктами, безконтрольне володіння та використання яких може завдати шкоди громадському порядку та безпеці громадян [8, с. 251]. Крім того А. С. Фоменко розглядає діяльність органів Національної поліції з позиції публічно-сервісної діяльності, та звертає увагу, що адміністративні послуги Національної поліції України в сфері дозвільної системи становлять собою формально визначену, законну, платну публічно-сервісну діяльність структурних підрозділів поліції щодо видачі фізичним або юридичним особам дозволів на здійснення відповідної діяльності (дій) у сфері обігу спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття і функціонування об'єктів дозвільної системи [8, с. 253]. Із зазначеними погоджуємось, але в той же час, органи Національної поліції беруть на себе зобов'язання щодо здійснення заходів превентивного характеру в сфері обігу об'єктів дозвільної системи. Оскільки безпідставне та незаконне використання об'єктів дозвільної системи сприяє настанню негативних наслідків для суспільства в цілому.

Серед наукових праць, які були присвячені діяльності органів Національної поліції щодо превентивної роботи в напрямку дозвільної діяльності варто вказати монографічну працю Г. Р. Парханова. Вчений на підставі аналізу наукових праць та нормативно-правових актів доводить, що превентивна робота підрозділів Національної поліції у сфері дозвільної системи становить собою врегульовану нормами адміністративно-процесуального права правозастосовну діяльність підрозділів поліції, спрямовану на забезпечення контролю за обігом певних об'єктів дозвільної системи, застосування відповідних превентивних заходів впливу на порушників правил дозвільної системи та відновлення відповідного балансу державних, громадських і приватних інтересів, забезпечення прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб [9, с. 137].

Серед основних повноважень, які покладаються на органи Національної поліції у сфері дозвільної системи у відповідності до Закону України «Про Національну поліцію» є контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речо-

вин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ (ч. 1, п. 23 ст. 23) [10].

Крім того, нормами діючого законодавства закріплено, що поліція може застосовувати такий превентивний захід, як перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ (ч. 1, п. 8 ст. 31 Закону України «Про національну поліцію») [10], тобто на рівні закону закріплюються повноваження органів Національної поліції щодо здійснення превентивної діяльності у сфері забезпечення дозвільної системи.

Доречно також вказати, що в системі органів Національної поліції Департамент превентивної діяльності Національної поліції займає провідне місце, які головний суб'єкт здійснення превентивної діяльності у сфері забезпечення дозвільної системи. Так, відповідно до наказу Національної поліції України від 27.11.2015 № 123 «Про затвердження Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції» Департамент здійснює наступні повноваження у сфері забезпечення дозвільної системи: 1) здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил і порядку зберігання та використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту й активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система; 2) у межах визначених законодавством України повноважень поліції забезпечує видачу та анулювання відповідно до законодавства дозволів на придбання, зберігання, носіння, перевезення і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, щодо зберігання і використання яких установлено спеціальні правила, порядок та на які поширюється дія дозвільної системи органів внутрішніх справ, а також на відкриття та функціонування об'єктів, де вони зберігаються чи використовуються, діяльність стрілецьких тирів, стрільбищ невійськового призначення та мисливських стендів, підприємств і майстерень з виготовлення та ремонту зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, магазинів, у яких здійснюється їх продаж, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, правил поводження з ними та їх застосування, а також у межах компетенції здійснює контроль за справлянням надходжень до бюджету шляхом перевірки наявності передбачених законодавством платіжних документів (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання платних послуг, які надаються ДПД та відповідними підрозділами ГУНП; 3) у межах компетенції у визначеному законодавством України порядку організовує прийняття, зберігання та передачу вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, пристроїв, боєприпасів, а в разі знищення – її подальшу передачу до складів озброєння територіальних органів поліції та установ забезпечення Національної поліції України [11].

Поряд із зазначеними, органи Національної поліції здійснюють превентивні заходи щодо дотримання вимог дозвільної системи, які полягають у наступному: а) поліція в порядку, визначеному Міністерством внутрішніх справ України, може оглядати за участю адміністрації (керівництва) юридичних осіб, фізичних осіб (у тому числі фізичних осіб – підприємців) чи їх уповноважених представників приміщення, де знаходяться зброя, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила або порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, а також безпосередньо огля-

дати місця їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поводження з ними та правил їх використання; б) поліція може оглядати зброю, спеціальні засоби, боеприпаси, що знаходяться у фізичних та юридичних осіб, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання та використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, з метою перевірки дотримання правил поводження з ними та правил їх використання; в) поліція відповідно до порядку, визначеного Міністерством внутрішніх справ України, вилучає зброю, спеціальні засоби, боеприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, а також опечатує і закриває об'єкти, де вони зберігаються чи використовуються (у тому числі стрілецькі тири, стрільбища невійськового призначення, мисливські стени, підприємства і майстерні з виготовлення та ремонту зброї, спеціальних засобів, боеприпасів, магазини, у яких здійснюється їх продаж, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування) у випадку виявлення порушення правил поводження з ними та правил їх використання, що загрожують громадській безпеці, до усунення таких порушень; г) поліція інформує відповідний орган Міністерства внутрішніх справ України в одноденний строк про кожен факт виявленого порушення правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, боеприпасів, вибухових речовин та матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ [10]. Визначаючи превентивні заходи органів Національної поліції щодо дотримання вимог дозвільної системи, тим самим законодавець чітко регламентує відповідні об'єкти дозвільної системи, за якими останні здійснюють відповідні превентивні заходи спостереження та контролю.

З приводу вказаного С. В. Діденко доводить, що дозвільна система у сфері обігу та застосування зброї потрібна для: 1) урегулювання питань стосовно видання, анулювання, переоформлення різноманітних дозволів і ліцензій у цій сфері; 2) установа переліку повноважень суб'єктів публічної адміністрації стосовно видання, анулювання, переоформлення різноманітних дозволів у цій сфері; 3) попередження незаконного обігу зброї; 4) установа порядку поводження зі зброєю, зокрема її зберігання, обліку та носіння; 5) регламентації порядку дій при раптовій її втраті; 6) превенції безпідставного її застосування; 7) попередження посягань з її використанням; 8) установа та застосування адміністративної відповідальності за порушення дозвільних правил і створення умов для притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які скоїли в цій сфері кримінальні проступки [12].

На сьогоднішній день актуальним питанням постає прийняття Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю», який було прийнято за основу із скороченим строком підготовки у лютому 2022 році. Із змісту проекту зазначеного закону доречним є звернення до ст. 47 «Перевірки дотримання умов зберігання цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї», яка закріплює: 1) перевірки дотримання умов зберігання цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, здійснюються не рідше ніж раз на три роки або за рішенням суду органами Національної поліції України за місцем постійного або тимчасового зберігання зброї у формі обстежень (перевірок); 2) у разі виявлення порушення умов зберігання цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів,

визначених законодавством, уповноважена особа Національної поліції України, яка проводила перевірку, виносить припис про усунення виявлених порушень, який підпис вручається власнику зброї; 3) припис, винесений юридичній особі підлягає виконанню протягом тридцяти робочих днів з моменту його вручення; 4) припис, винесений фізичній особі підлягає виконанню протягом десяти робочих днів з моменту його вручення; 5) власник зброї зобов'язаний надати докази усунення порушень умов зберігання цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів уповноваженій особі, яка винесла припис про усунення виявлених порушень, або надати інформацію про оскарження зазначеного припису в суді; 6) невиконання припису власником зброї є підставою припинення дії Посвідчення власника зброї особи щодо якої було винесено припис про усунення виявлених порушень; 7) результати перевірок дотримання умов зберігання вогнепальної зброї вносяться до Реєстру [13].

Хотілось би зазначити, що нормами зазначеного проекту закону встановлюються строки перевірки дотримання умов зберігання цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, та становлять не рідше ніж раз на три роки або за рішенням суду. Зазначеною правовою нормою не здійснюється розмежування відносно кого здійснюється перевірка, це стосується фізичної чи юридичної особи. В дійсності на сьогоднішній день у відповідності до відомчих нормативних актів зазначається, що об'єкти дозвільної системи інспекторами дозвільної системи та дільничними офіцерами поліції обстежуються *щокварталу*, а об'єкти, де зберігається велика кількість зброї (20 чи більше одиниць), і базові склади вибухових матеріалів і речовин – *щомісяця*. Зазначені строки забезпечують відповідними суб'єктами дотримуватися вимог, які стосуються умов зберігання об'єктів дозвільної системи. В той же час, що стосується громадян, то передбачено, що перевірка порядку зберігання зброї громадянами проводиться дільничними офіцерами поліції не рідше одного разу на три роки [14]. У зв'язку із зазначеним потребує чіткого законодавчого врегулювання порядку контролю за об'єктами дозвільної системи органами Національної поліції у запропонованому проекті закону.

Висновки. Превентивна діяльність Національної поліції України у сфері забезпечення дозвільної системи – це врегульована нормами адміністративного права, виконавчо-розпорядча діяльність чітко визначених підрозділів поліції щодо здійснення заходів превентивного характеру у сфері обігу об'єктів дозвільної системи з метою недопущення порушень основних прав і свобод громадян під час використання, застосування та зберігання об'єктів дозвільної системи, здійснення виховного впливу на свідомість фізичних осіб щодо непорушення законодавчо встановленого порядку обігу зазначених об'єктів, а також застосування заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення у випадку порушення законодавства у досліджуємі сфері. Серед основних ознак превентивної діяльності Національної поліції України у сфері забезпечення дозвільної системи варто назвати: 1) законодавчо визначений порядок обігу об'єктів дозвільної системи, які несуть в собі потенційну загрозу та небезпеку для життя, здоров'я людей тощо; 2) межі, підстави та способом реалізації повноважень щодо здійснення превентивної діяльності органів поліції врегульовано законами України та відомчими нормативними актами МВС України та Національної поліції; 3) має безпосередній профілактичний вплив на свідомість фізичних осіб, які мають у володінні об'єкти дозвільної системи, щодо недопущення правил обігу об'єктів дозвільної системи; 4) настання юридичної відповідальності у випадку порушення законодавства фізичними та юридичними особами у сфері обігу об'єктів дозвільної системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про право на цивільну вогнепальну зброю : Пояснювальна записка до проекту Закону України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/795732/>
2. МВС докладе максимальних зусиль задля напрацювання якісної законодавчої бази у сфері обігу зброї та її ефективного право-застосування. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/press-center/news/mvs-oklade-maksimalnix-zusil-zadlya-naprasyuvannya-yakisnoyi-zakonodavcoyi-bazi-u-sferi-obigu-zbroyi-ta-yiyi-efektivnogo-pravozastosuvannya-bogdan-drapuyatii>
3. Лозинський Ю. Р. Дозвільна система як адміністративно-правовий інститут. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 6. С. 240–242.
4. Бахрах Д. Н. Административное право : учебн. М. : Бек, 1996. 355 с.
5. Джафарова О. В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: адміністративно-правові засади : дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.7. Харків, 2015. 572 с.
6. Пахомова Т. М. Місце дозвільної системи в механізмі адміністративно-правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. Серія Право. Вип. 26. С. 158–162.
7. Мартиновський В. В. Дозвільна система як комплексний адміністративно-правовий режим. *Юрист України*. 2014. № 3 (28). С. 5–10.
8. Фоменко А. Є. Адміністративні послуги національної поліції України у сфері дозвільної системи. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Випуск 2, ч. 2. С. 249–253.
9. Парханов Г. Р. Адміністративно-правові засади превентивної діяльності Національної поліції України : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2019. 238 с.
10. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/580-19>
11. Про затвердження Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України: наказ Національної поліції України від 27.11.2015 № 123. Київ, 2015. 11 с.
12. Діденко С. В. Адміністративно-правове забезпечення обігу та застосування зброї в Україні : дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2016. 443 с.
13. Про право на цивільну вогнепальну зброю : проект Закону № 5708 від 25.06.2021. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/795744>
14. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0637-98>